

# B & W-nota

|                                        |
|----------------------------------------|
| Portefeuille R.P. Grondel              |
| Auteur M.H.L. Prins - Verlijdsdonk     |
| Telefoon 5115738                       |
| E-mail: mprins-verlijdsdonk@haarlem.nl |
| MO/Cultuur Reg.nr. 2006/ 137           |
| Bijlage 1: Quick scan Philharmonie     |
| Bijlage 2: brief m.b.t. Patronaat      |
| B & W-vergadering van 11 april 2006    |

## Onderwerp

Quick scan Philharmonie en uitstel quick scan Patronaat

## Bestuurlijke context

Gemeente Haarlem werkt reeds een aantal jaren hard aan de –landelijk gezien- unieke operatie om voor vier cultuurpodia tegelijkertijd nieuwe of vernieuwde gebouwen te realiseren. In juni 2005 heeft de raad aan de hand van de nota Stand van zaken cultuurpodia (MO/Cultuur 2005/340) uitgebreid stilgestaan bij de knelpunten en de risico's, die hierbij optreden, met name bij de bouw en bij de exploitatie van de vier cultuurpodia. Een van de besluiten die de raad in dit kader nam, betreft een externe toetsing (quick scan) van de bedrijfsplannen van Patronaat en de SSCH (Stichting Stadsschouwburg en Concertgebouw Haarlem).

De quick scan met betrekking tot de Philharmonie is inmiddels gereed. De belangrijkste conclusies uit het rapport worden door het college gedeeld. De quick scan bevestigt de eerder door het bestuur en directie van de stichting gesignaleerde problemen. De maatregelen die de instelling in december 2005 aankondigde zijn terecht genomen. De ingreep op de bespeling van de Philharmonie voor seizoen 06/07 is aanzienlijk en zal leiden tot afname van het aantal in eigen beheer geprogrammeerde voorstellingen. Deze beleidsombuiging is reeds gemeld in de commissie Cultuur van 20 december jl. en staat tevens opgenomen in de financiële tussenrapportage.

Duidelijk is dat het vorig jaar aangetreden bestuur en de sedert twee jaar in dienst zijnde algemeen directeur hun verantwoordelijkheid nemen. De opdracht om binnen begroting een zo goed mogelijke programmering neer te zetten, nemen zij zeer serieus. Als de financiële tekorten uit het verleden zijn ingelopen, de noodzakelijke reorganisatie is uitgevoerd, de begroting weer sluitend is en de kinderziektes waarmee een nieuwe behuizing gepaard gaat, verholpen zijn, verwacht het stichtingsbestuur dat een uitgebreider programmering weer mogelijk is.

Het college wenst vast te houden aan het in 2004 genomen raadsbesluit om het exploitatiesubsidie van de SSCH tot aan de opening van de schouwburg te handhaven op het huidige niveau. Op basis van de resultaten van het eerste anderhalf seizoen, de reorganisatie en de nieuwe meerjarenbegroting (in te dienen in februari 2007) zou uiterlijk in april 2007 in het kader van de Kadernota een besluit moeten worden genomen over de financiële ruimte die de gemeente aan de SSCH wenst te verstrekken vanaf het moment dat wederom twee podia gebruiksklaar zijn. Op korte termijn zal het college voorstellen omtrent de huurcontracten aan de raad voorleggen. Daarbij zal worden ingegaan op de huisvestingslasten.

Op basis van de ervaringen met de quick scan Philharmonie stelt het college voor om de opdracht voor het Patronaat uit te stellen tot na afronding van het eerste seizoen. De gelijktijdige ingebruikname van het nieuwe gebouw en de directiewisseling resulteert in een vertraagde aanlevering van de benodigde cijfers. Dit maakt de uitvoering van een quick scan voor het Patronaat op dit moment tot een vrijwel onmogelijke opgave.

---

## B&W-besluit:

1. Het college neemt kennis van de quick scan Philharmonie en neemt de conclusies hiervan over.
2. Het college verzoekt SSCH uiterlijk in februari 2007 een meerjarenbegroting aan te leveren voor de periode na heropening van de Stadsschouwburg. Bij de kadernota 2007 kan dan een definitief besluit worden genomen omtrent de hoogte van het exploitatiesubsidie en eventueel daarmee verband houdende te nemen maatregelen.
3. Het college stelt voor om de quick scan met betrekking tot het Patronaat uit te stellen tot na afronding van het eerste seizoen.
4. Communicatieparagraaf: Betrokkenen ontvangen daags na besluitvorming informatie over dit besluit.
5. Geheimhouding: Op grond van vertrouwelijk ter beschikking gestelde bedrijfsgegevens wordt bijlage 1 van dit besluit niet openbaar gemaakt.
6. De nota wordt ter kennisgeving voorgelegd aan de commissie Samenleving.

## Quick scan Philharmonie

### *Onderzoeksopdracht*

De quick scan betreffende de Philharmonie is uitgevoerd door bureau F. Vreeke, advies en management.<sup>1</sup> Onderzoeker was eveneens betrokken bij het Berenschot-rapport dat in 2002 in opdracht van de raad is opgesteld over de bedrijfsplannen van de SSCH. In de quick scan is de huidige exploitatie van de Philharmonie geanalyseerd en vindt een eerste beoordeling plaats van de begroting 2006/2007. Deze begroting is gebaseerd op de beleidsombuiging waartoe het bestuur van de stichting in december 2005 heeft besloten naar aanleiding van de tegenvallende resultaten van het eerste kwartaal na ingebruikname van het nieuwe gebouw. Deze beleidsombuiging is reeds gemeld in de commissie Cultuur van 20 december jl. en staat tevens opgenomen in de financiële tussenrapportage. Een apart hoofdstuk is gewijd aan de huisvestingslasten.

### *Conclusies rapport*

Onderzoeker concludeert dat de eerste resultaten tegenvallen. Hij merkt daar direct bij op dat dit gezien de hoge verwachtingen in de bedrijfsplannen<sup>2</sup> ook nauwelijks anders mogelijk was. Er is rekening gehouden met te hoge publieksgetallen en te lage huisvestings- en personeelslasten. Ondanks een verdubbeling van het aantal bezoekers dat voor de verbouwing het concertgebouw bezocht, bleef het resultaat gedurende het eerste kwartaal 25% achter op de begrote aantallen. De nog te lage bekendheid van de Philharmonie zal daarbij een rol hebben gespeeld alsook het grote aantal voorstellingen waardoor de Philharmonie een concurrent van zichzelf werd. De late oplevering van het gebouw, het hoge aantal concerten, de incidentele verhuur en een weinig optimale planning hebben geleid tot hogere personeelskosten dan begroot. Daarnaast bleken de huisvestingskosten, zowel de energielasten als de overige gebouwgebonden kosten, veel hoger te zijn dan begroot. Aan dit laatste liggen voornamelijk exogene factoren ten grondslag.

De onderzoeker geeft aan dat de beleidsombuiging voor seizoen 2006/2007 een goede mogelijkheid biedt om de opgelopen averij zelf te herstellen, maar constateert tevens dat de prijs daarvoor (een fors bijgestelde programmering) aan de hoge kant is en eigenlijk niet in verhouding staat tot de gedane investering in het gebouw.

### *Schouwburg*

Een uitspraak over toekomstige exploitatietekorten staat niet in het rapport opgenomen. Daartoe is het rapport ook teveel gericht geweest op de Philharmonie en ontbreekt de informatie over de toekomstige bespeling van de schouwburg. De eventuele afspraken met commerciële theaterproducenten (zoals bedoeld in de nota Theater in Haarlem MO/Cultuur 2004/ 687, d.d. 14 oktober 2004) zijn hierbij van groot belang. Het is echter niet realistisch om van bestuur en directie te verwachten dat deze op dit moment al bekend zijn. Ook de mate waarin de heropening van de schouwburg de exploitatie van de Philharmonie beïnvloedt zal dan moeten worden meegewogen.

### *Planning quick scan*

De quick scan is eigenlijk op een te vroeg moment is gemaakt, namelijk enkele maanden na ingebruikname van het nieuwe gebouw. Een dergelijke exercitie zal zinvoller zijn als er een seizoen ervaring is opgedaan in de nieuwe omgeving. Alhoewel ook dan het beeld vertroebeld zal zijn juist doordat een nieuw gebouw, zeker gedurende het eerste seizoen altijd extra kosten met zich meebrengt.

---

<sup>1</sup> Volledige titel van het rapport is : "Quick scan huidige exploitatie Philharmonie Haarlem seizoen 2005-2006 En Toekomstscenario Seizoen 2006-2007 d.d. februari 2005.

<sup>2</sup> Achtereenvolgens zijn gepubliceerd het bedrijfsplan waarover Berenschot een rapport heeft opgesteld, het Businessplan 2005 en verder en de Bijstelling Bedrijfsplan 2005-2010. Het laatste rapport werd gemaakt onder verantwoordelijkheid van de huidige algemeen directeur en bevat vier scenario's.

### *Beleidsombuiging bestuur*

De quick scan vond plaats in de periode waarin het bestuur van de stichting besloot tot een forse beleidsombuiging voor seizoen 2006/2007. De quick scan bevestigt de eerder door het bestuur en directie van de stichting gesignaleerde problemen. De maatregelen die de instelling in december 2005 aankondigde zijn terecht genomen.

Belangrijkste onderdelen van de koerswijziging betreffen een stevige aanpassing in de programmering en inkrimping van het personeel (met name op directieniveau). Naast een meer beperkte programmering in eigen beheer is voor seizoen 2006-2007 een relatief groot aantal voorstellingen geboekt via culturele verhuur<sup>3</sup>. Hierdoor wordt in dit seizoen alsnog een programma gerealiseerd van ruim 120 concerten (in plaats van 189 voorstellingen in het lopende seizoen). Deze beleidsombuiging is reeds gemeld in de commissie Cultuur van 20 december jl. en staat tevens opgenomen in de financiële tussenrapportage.

Door deze wijzigingen wil het bestuur bewerkstelligen dat de financiële situatie van de stichting zo mogelijk nog voor de ingebruikname van de schouwburg weer gezond is.<sup>4</sup>

### *Conclusies en aanbevelingen*

De belangrijkste conclusies uit het rapport worden door het college gedeeld. Het college is ervan overtuigd dat bestuur en directie alles in het werk stellen om de stichting financieel weer gezond te krijgen. Het stichtingsbestuur verwacht dat dit slechts tijdelijk offers op het terrein van de programmering zal vergen.

De aanbeveling in het rapport om op korte termijn een nieuwe begroting voor vier jaren aan te leveren waarin correcties voor huisvestingslasten, frictie- en afvloeiingsregelingen zijn verwerkt, neemt het college over. Daartoe dienen de plannen voor de reorganisatie en voor de bespeling van de schouwburg verder te worden uitgewerkt. Het college geeft in overweging om het vast personeelsbestand structureel te verlagen, zodat een meer flexibele bedrijfsvoering mogelijk wordt.

Daarnaast is helderheid noodzakelijk op het terrein van de huisvestingslasten. Op korte termijn zal het college voorstellen omtrent de huurcontracten<sup>5</sup> presenteren. Nu al is duidelijk dat bij enkele huisvestingsposten is uitgegaan van inmiddels achterhaalde aannames. Het meest evident is dit bij de energielasten, die de laatste jaren fors zijn gestegen.

### *Nieuwe meerjarenbegroting*

Het college wenst vast te houden aan het raadsbesluit (2004) om het subsidie van de SSCH tot aan de opening van de schouwburg te handhaven op het huidige niveau. Op basis van de resultaten van het eerste anderhalf seizoen, de reorganisatie en de nieuwe meerjarenbegroting zou uiterlijk in april 2007 bij de Kadernota een besluit moeten worden genomen over de financiële ruimte die de gemeente aan de SSCH wenst te verstrekken vanaf het moment dat wederom twee podia gebruiksklaar zijn. Uiterlijk in februari 2007 zou SSCH daartoe bedoelde meerjarenbegroting moeten inleveren, uiteraard met inachtneming van de besluitvorming tot op heden op dit punt.

### *Uitstel Quick scan patronaat*

Op basis van de ervaringen met de quick scan Philharmonie stellen wij voor om de opdracht voor het Patronaat uit te stellen tot na afronding van het eerste seizoen. De gelijktijdige ingebruikname van het nieuwe gebouw en de directiewisseling resulteert in een vertraagde aanlevering van de benodigde cijfers. Dit maakt de uitvoering van een quick scan voor het Patronaat op dit moment vrijwel een mission impossible.

Zie hiervoor ook bijlage 2 "Brief bureau F. Vreeke, advies en management, betreffende quick scan Patronaat.

---

<sup>3</sup> Bij culturele verhuur ligt het financiële risico niet bij de stichting maar bij de bespeler.

<sup>4</sup> Daartoe is o.a. noodzakelijk dat enkele financiële knelpunten uit het verleden worden opgelost.

<sup>5</sup> In het kader van de voorbereiding van de definitieve huurcontracten worden voor de nieuwe podia op dit moment o.a. de huisvestingslasten doorgerekend.